

Perspectiefnota

2018-2022

gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Deel 1	Inhoudelijk perspectief.....	5
01	Samenleving	6
02	Omgeving.....	14
03	Organisatie	26
Deel 2	Financieel perspectief.....	29
	Financiële consequenties	30
	Wijziging bestaand beleid	30
	Uitwerking coalitieakkoord	31
	Dekkingsplan	32

Inleiding

Voor u ligt/ staat de Perspectiefnota 2018-2022 van de gemeente Renkum. De perspectiefnota geeft op basis van het coalitieakkoord de richting aan voor de komende vier jaren. Het gaat daarbij om hoofdlijnen. De perspectiefnota is daarmee echt van een ander detailniveau dan het meerjarenbeleidsplan. Het is de bedoeling dat de raad op basis van de perspectiefnota kaders meegeeft aan het college. Deze kaders zijn leidend bij het opstellen van de begroting voor het komende jaar. Jaarlijks zal de perspectiefnota worden geactualiseerd. Zo nodig kan dat leiden tot bijstelling van de koers.

Deze perspectiefnota is het eerste document binnen de begrotingscyclus dat wij als webpublicatie aanbieden. Wij hopen daarmee een stap te zetten naar beter toegankelijke en beter leesbare documenten. Wij horen graag van u of wij in deze opzet zijn geslaagd!

De Perspectiefnota: waar we het verschil maken

De afgelopen jaren is er veel veranderd in onze gemeente. De gemeente werd verantwoordelijk voor nieuwe taken en onze maatschappelijke opgave is meer divers geworden. Stapsgewijs vormt ons beleid en dienstverlening zich naar de nieuwe rollen en verwachtingen van de gemeente. De volgende stappen zijn te leren van wat er goed gaat en wat beter kan, intensiever samen te werken met de samenleving en zo het verschil te maken voor elk van onze inwoners. De Perspectiefnota bestaat daarom niet alleen uit nieuwe keuzes, maar borduurt ook verder op al gemaakte keuzes. Duurzaam, sociaal en liberaal zijn hierin onze leidende waarden.

Van buurten tot verenigingen, individuele inwoners en bedrijven: we leveren allemaal een bijdrage aan de samenleving van de gemeente Renkum. Een verbindende lokale overheid die naast mensen staat en onderscheid durft te maken in haar aanpak – van reguleren tot loslaten – maakt daarin het verschil. We stemmen onze inzet af op de behoeften van onze inwoners in de dorpen. Dit noemen we *dorpsgericht werken*. Belangrijke voorwaarde is dat de gemeentelijke organisatie hiervoor toegerust is en er ruimte ontstaat voor dialoog en luisteren naar elkaar.

Met onze zes dorpen in het groen zijn we een unieke gemeente. Dat willen we blijven. We werken regionaal samen om onze inwoners goed te kunnen bedienen. Wat lokaal kan, pakken we lokaal op. In samenwerkingsverbanden hechten we aan heldere spelregels en borging van de democratische legitimering.

We moeten hard werken en duidelijke keuzes maken om onze middelen in balans te brengen en te houden. Tegelijkertijd willen we investeren voor de lange termijn en daar hoort een krachtige gemeentelijke organisatie bij. We moeten duidelijk in beeld krijgen wat goed werkt en wat niet. Het evalueren van het sociaal domein en het onderzoeken van de robuustheid van onze financiën en daarmee het optimaliseren van sturing en verantwoording door raad en college zijn hierin onze eerste stappen.

De portefeuilleverdeling

Leden B&W	Loco burgemeester	Portefeuilles
Burgemeester Agnes Schaap		Algemeen juridische zaken en kabinet Communicatie, representatie en media Personeel en organisatie Handhaving, toezicht en vergunningverlening Politie, veiligheid en brandweer, veiligheidsregio Vreemdelingenbeleid, integratie minderheden en asielzoekers Euregio en intergemeentelijke samenwerking Opvang zwerfdieren Huisvesting / Gemeentehuis Publieke dienstverlening
Wethouder Joa Maouche	2 ^e loco	Klimaat, duurzaamheid Natuur en milieu Invoering omgevingswet Omgevingsvisie landschap, landgoederen en landbouw Dierenwelzijn Beheer openbare ruimte Werk en inkomen en arbeidsparticipatie
Wethouder Jasper Verstand	1 ^e loco	Economie Recreatie en Toerisme Centrum voor Landschap kunst en Cultuur en Airborne) Verkeer + ov Ruimtelijke ontwikkeling Wonen Grondexploitatie
Wethouder Leonie Rolink	3 ^e loco	Inwonerparticipatie Dorpsinitiatieven Wmo inclusief zorg welzijn, Mantelzorg en vrijwilligersbeleid Doelgroepenvervoer Kunst en cultuur inclusief bibliotheken en cultuur educatie Monumentenzorg Bedrijfsvoering
Wethouder Marinka Mulder	4 ^e loco	Kinderopvang /peuterspeelplaatsen Onderwijs Leerlingenvervoer Jeugd en jeugdzorg Sport Financiën Gemeentelijk vastgoed

Deel 1

Inhoudelijk perspectief

01 Samenleving

Inleiding

Renkum bestaat uit zes dorpen die ieder een eigen karakter hebben, een andere bevolkingssamenstelling en geschiedenis. Elk dorp heeft haar eigen mogelijkheden, kansen en uitdagingen. Door de snel veranderende samenleving staan individuele en gemeenschappelijke waarden in onze gemeente onder druk. De toegankelijkheid van betrouwbare zorg, uitdagende sportfaciliteiten, eerlijke kansen op een goede toekomst, leefbare kernen en een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving zijn niet (meer) vanzelfsprekend.

De decentralisatie van taken van de Rijksoverheid naar de gemeente, Wmo-2015, jeugdhulp en participatie, vormen een ongekend grote operatie. Het heeft consequenties voor onze planning- en controlcyclus, datasystemen, organisatievorm en –cultuur. Deze ontwikkeling is volop gaande en nog lang niet af. We hebben een stevige financiële uitdaging. Onze reserve raakt op en nieuwe taken – zoals beschermd wonen - komen op ons af. Wij kiezen ervoor om de financiën in balans te brengen door intensiever samen te werken, minder zelf te doen en gepaste interventies in te zetten. Hierin staat het belang van onze inwoners voorop. Wij sturen op het in stand houden van het voorzieningenniveau, de (algemene) toegankelijkheid en de kosten. We brengen uitgaven en inkomsten met elkaar in balans per 2020.

Ambitie

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een Renkumse samenleving waaraan iedereen kan deelnemen. De komende jaren richten wij ons op het samen organiseren en het behoud van goede zorg en ondersteuning en maken wij een verdere verschuiving naar preventie. Daarbij gaat onze speciale aandacht uit naar het voorkomen en bestrijden van armoede bij jong en oud. Hierdoor bieden we jong en oud betere ontwikkelingskansen en een beter toekomstperspectief en we helpen voorkomen dat ouderen door armoede vereenzamen en grote gezondheidsrisico's lopen.

Thema's

Om onze ambities te bereiken sturen wij op basis van de volgende ontwikkelrichtingen:

- Samen waar het kan, professioneel waar het moet
- Maatwerk in de jeugdhulp, Wmo en participatiewet
- Zorg en veiligheid
- Luisterende en lerende organisatie

Samen waar het kan, professioneel waar het moet

Ambities en uitdagingen

Om inwoners in staat te stellen zo gezond mogelijk te blijven, zich te ontwikkelen en zorg te dragen voor hun omgeving kiezen we ervoor te investeren in laagdrempelige voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn goed onderwijs, toegankelijke sportfaciliteiten en zorg en ondersteuning dichtbij. Samen met inwoners, organisaties en ondernemers willen we ervoor zorgen dat iedereen in de gemeente het beste uit zichzelf kan halen. We gaan meer dan voorgaande jaren vragen van de samenredzaamheid van de dorpen en gaan uit van gedeelde verantwoordelijkheid. Hier hoort een eigentijdse werkhouding bij: we werken dorpsgericht en stimuleren maatschappelijke initiatieven. Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers is hierbij essentieel. Waar nodig is er professionele en betrouwbare hulp beschikbaar.

Doelen

- We stimuleren gelijke kansen voor jong en oud om zich te ontwikkelen.
- We bieden passende en integrale voorzieningen voor alle inwoners.
- We hebben vitale en goed toegankelijke, duurzame sportaccommodaties met een brede functie.
- We hebben een financieel duurzaam perspectief waarin hulp en ondersteuning toegankelijk blijft voor iedere inwoner.

Activiteiten

- We stemmen ons beleid en inzet af op de behoeften van inwoners.
- We stimuleren nieuwe inwonersinitiatieven om informele hulp en ondersteuning (samenredzaamheid) te bevorderen.
- Er is ruimte voor inwoners de gemeente uit te dagen om dingen anders te organiseren zodat het beter, slimmer en/of goedkoper kan (Right to Challenge).
- We faciliteren initiatieven om bestaande vormen van hulp en ondersteuning beter op elkaar af te stemmen.
- Samen met inwoners, verenigingen en andere partners stellen we een nieuwe sportnota op voor toekomstbestendige sportverenigingen en -accommodaties.
- We stellen samen met onderwijs gerelateerde partners een nieuwe visie op onderwijs(huisvesting) op.
- We nemen het initiatief om te komen tot afspraken voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- We ondersteunen ondernemers bij het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of in de bijstand.
- We zetten meer in op preventie van schulden en vroegtijdige schuldhulp en kijken hierbij naar goede voorbeelden van andere gemeenten. We hebben hierbij specifiek aandacht voor jonge inwoners en 'onzichtbare' inwoners.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor regelarme bijstand voor specifieke groepen.
- We ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers.

- Wij gaan met onze partners in (gezondheids)zorg, onderwijs en sport in overleg zodat wij sluitende afspraken in samenwerking en over vroegsignalering kunnen maken.
- We hebben aandacht voor opvoedingsvraagstukken vanuit jeugdige of ouder gericht op vroeginterventie.
- Op basis van de uitkomsten van de evaluatie sociaal domein herijken we zo nodig onze aanpak in de loop van 2019.

Samenwerking met partners

Onze rol is voornamelijk die van regie met groot verbindend vermogen. Daarom zoeken wij de samenwerking met partners uit onze gemeente en daarbuiten. Samenredzame dorpen komen niet uit zichzelf tot stand. Wij faciliteren samen leren, ontwikkelen en doen. Wij stimuleren deelname aan deze samenwerking zo breed mogelijk. Daarbij luisteren we naar initiatieven en ondersteunen deze. De uitvoering ligt bij onze partners in samenwerking met onze inwoners. Van instellingen verwachten we dat zij met ons werken aan het oplossen van maatschappelijke problemen, ook als dat hun instellingsbelang niet dient.

Alternatieve financieringsbronnen

Op basis van cofinanciering kunnen organisaties vreemd geld (van onder andere verzekeringsmaatschappijen, stichtingen) aantrekken. Daarvoor nemen wij in de begroting dan ook een budget op.

Maatwerk in zorg en ondersteuning

Ambities en uitdagingen

Waar inwoners professionele hulp nodig hebben, moet dat goed en toegankelijk geregeld zijn. Om goed maatwerk te kunnen blijven bieden trekken we regionaal met aanbieders op.

Voor de Wmo en jeugdhulp ligt onze uitdaging in het kunnen blijven organiseren van passende hulp binnen krimpende budgetten.

Bij de Wmo gaan we uit van een groeiende vraag op het gebied van vergrijzing en de toename van dementie. Daarnaast heeft de invoering van abonnementsgeld (Rijksbeleid) in plaats van de bijdrage op grond van draagkracht een mogelijk aanzuigende werking.

De voorgenomen doordecentralisatie van Beschermd Wonen na 2022 vraagt dat wij ons hierop voorbereiden. Tegelijkertijd willen we terughoudend zijn in het toestaan van nieuwe zorginstellingen en –groepen. We richten ons op concepten waar behoefte aan is in onze gemeente en gaan met andere gemeenten in overleg over de verdeling van bovenlokale behoeften.

Bij de jeugd ligt onze uitdaging in het terugbrengen van het aantal hulpvragen. Dit doen we onder andere door preventief te interveniëren in samenwerking met onze partners, zoals onderwijs, huisartsen, sportverenigingen. Met hen stellen we vast welke opgaven specifieke aandacht nodig hebben. Voorbeelden hiervan voor de komende tijd zijn vechtscheidingen en de combinatie van wonen en zorg voor jongvolwassenen met een lichtelijk verstandelijke beperking.

Bij participatie richten wij ons op individuele begeleiding en maatwerk om de uitstroom te stimuleren en te borgen. Onze uitdaging ligt in het duurzaam begeleiden naar de arbeidsmarkt van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierin zijn wij ook afhankelijk van de ruimte en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Wij realiseren ons dat deze markt binnen de bredere economische context groeit en krimpt. Naast het omgaan met die uitdaging ligt de opgave in het matchen (opleiden en begeleiden) van werk aan personen en personen aan werk.

Doelen

- Eventuele wachtlijsten dringen we terug en voorkomen deze.
- We versterken de lokale toegang.
- We stimuleren samenwerking tussen aanbieders voor het bevorderen van vraaggericht werken en terugdringen van overlap stevig.
- We dringen onnodige specialistische hulp terug.

Activiteiten

- We gaan het gesprek aan met doorverwijzers over alle mogelijkheden die er zijn voor hulp en ondersteuning.
- We richten ons op een permanente uitstroomstimulus voor de hulpverlening.
- We spannen ons samen met andere regiogemeenten in om tegen betaalbare kosten kwalitatief goed doelgroepenvervoer (waaronder leerlingenvervoer) te realiseren. Ook als dit betekent dat we de huidige afspraken ter discussie moeten stellen.
- Met regiogemeenten trekken we samen op om uitdagingen rondom de Rijksuitkering en wet- en regelgeving aan te kaarten.

Samenwerking met partners

We werken samen met onze lokale aanbieders van algemene voorzieningen, huisartsen, onderwijs en met de aanbieders van maatwerkvoorzieningen op het gebied van hulp en ondersteuning. Passende ondersteuning wordt georganiseerd op basis van de vraag van de inwoner. Met als gevolg dat het aanbod verandert en zich voegt naar de vraag. Dat vraagt flexibiliteit van alle betrokken partijen omdat geen situatie gelijk is aan een ander.

Alternatieve financieringsbronnen

Voor jeugdhulp wordt regionaal een subsidie aanvraag bij het Rijk gedaan. Deze subsidie is bedoeld voor transformatie. De kosten van de feitelijke hulpverlening blijven voor rekening van gemeenten. Bij de Wmo wordt gezocht naar cofinancieringsmogelijkheden met de zorgverzekeraars en waar nodig met het Rijk.

Bij participatie maken wij gebruik van de inzet van activerend werk. Activerend werk is de brug tussen dagbesteding en activiteiten die bijdragen aan het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij kunnen wij op basis van regionaal overleg gebruik maken van Social Return on Investment (SROI) op basis van de regionale inkoop.

Verbinding zorg en veiligheid

Ambities en uitdagingen

In 2017 is door de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan (IVP) voor de komende vier jaar vastgesteld (2018 – 2021). In dit IVP zijn vijf concrete prioriteiten gesteld voor de komende vier jaar waar we met alle veiligheidspartners aan gaan werken aan de hand van een uitvoeringsplan. De prioriteiten zijn als volgt geformuleerd:

- Personen met verward gedrag (veilige woon- en leefomgeving)
- Huiselijk geweld/ kindermishandeling (veilige woon- en leefomgeving)
- Veilige evenementen (bedrijvigheid en veiligheid)
- Overlastgevende jeugd (jeugd en veiligheid)
- Ondernijning: vermenging van de onder- en bovenwereld (integriteit en veiligheid)

Met de decentralisaties binnen het sociaal domein heeft veiligheid een nieuwe dimensie gekregen: de verbinding met zorg. Aandacht voor de veiligheid van onze inwoners, jong en oud, is zaak voor ons allemaal. Het is belangrijk dat altijd juist en adequaat wordt gehandeld. Daarvoor is kennis nodig van veiligheid en dus ook verbinding met veiligheid. Naast de vijf prioriteiten zijn er daarom twee focusgebieden (zorg & veiligheid en ondernijning) aangebracht die vragen om bredere aanpak en focus. Dit vraagt om een nadrukkelijke verbinding tussen zorg en veiligheid.

Naast de focus op zorg en veiligheid is ondernijning een belangrijk thema. We stellen een ondernijningsbeeld op waarin we inzicht krijgen in manieren waarop ondernijning zich uit. Voor ons zijn vastgoed en zorgfraude belangrijke thema's op het gebied van ondernijning, maar we kijken ook breder door signalen af te wegen op basis van zichtbaarheid, informatiepositie en slaagkans. Naast de aanpak staat het bestuurlijk en organisatorisch weerbaar maken van onze organisatie voorop en is de inzet van gerichte bestuursrechtelijke maatregelen noodzakelijk.

Doelen

- We zijn een betrouwbare en sterke samenleving waar veiligheid de norm is (waaronder het beschermen van persoonsgegevens).
- We zijn een veilige gemeente waar iedereen binnen de samenleving zich prettig en veilig voelt. We werken samen met alle partners aan veiligheid en leefbaarheid en maken in deze samenwerking ook de verbinding met zorg.
- We werken aan een integrale aanpak op het gebied van lokale veiligheid en zorg staat centraal waarbij de regierol bij de gemeente ligt.

Activiteiten

- We voeren het door de raad vastgestelde integraal veiligheidsplan voortvarend uit met als basis de benoemde prioriteiten, waarbij een stabiele integrale zorg en veiligheidsstructuur van belang is.
- We geven daar waar mogelijk en wenselijk ruimte aan buurtbewoners en ondernemers over de inzet van veiligheidsmaatregelen, zoals de inzet van cameratoezicht. Hierbij is het uitgangspunt dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor de financiering.

Samenwerking met partners

Het organiseren van veiligheid op lokaal niveau is bijzonder complex en vooral een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Samenwerking met traditionele veiligheidspartners als de (Nationale) politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio Gelderland Midden (brandweer) en het veiligheidshuis is daarin essentieel. We pakken criminaliteit aan waarbij er voldoende oog is voor de relatie met zorgvraagstukken. Ook zetten we actief in op leefbaarheid. We betrekken in onze nieuwe werkwijze iedereen in de samenleving, inclusief alle zorgpartners. Eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners is hierbij een randvoorwaarde.

Alternatieve financieringsbronnen

Op het gebied van openbare orde en veiligheid en zorg komen steeds meer subsidies beschikbaar om te experimenteren met nieuwe ontwikkelingen. We willen hier actief aan meedoen en aangehaakt blijven. Voorbeelden van thema's waar dit een rol gaat spelen zijn personen met verward gedrag en ondermijning.

Luisterende en lerende organisatie

Ambities en uitdagingen

Dat geen enkele inwoners tussen wal en schip moet vallen staat buiten kijf. Maar onze lat ligt hoger. Dat begint met duidelijke beelden over wat goed werkt en wat niet goed werkt.

We zorgen dat we goed zicht hebben op kwaliteit vanuit het perspectief van onze inwoners. We gaan in gesprek over wat onze opgaven zijn met alle belanghebbenden en leggen actief verbindingen tussen partners. We werken continu aan wat beter moet en beter kan. Daarbij realiseren we ons dat meetbare en merkbare resultaten beiden waardevol zijn. Wij maken een einde aan onnodige administratie die ten koste gaan van tijd voor onze inwoners. We zoeken naar een balans van grip en begrip, van tellen en vertellen.

Doelen

- Samen met partners tijdig signaleren van problemen om in een zo vroeg stadium te kunnen handelen.
- Een transparante organisatie met een optimale kwaliteitscyclus.
- Heldere horizontale en verticale verantwoording met mogelijkheden voor bijsturing.

Activiteiten

- Het Masterplan Sociaal Domein en het onderliggende investeringsplan worden geëvalueerd.
- De conclusies uit deze evaluatie bespreken we bestuurlijk, aan deze bespreking worden de gevolgen gekoppeld die leiden tot stappen om de uitvoering van het sociaal domein toekomstbestendig neer te zetten.
- We vereenvoudigen de aanvraag voor Wmo-voorzieningen en zetten in op minder wachttijd en bureaucratie.
- We organiseren met regelmaat luistergesprekken waar we inwoners en partners uitnodigen om knelpunten bespreekbaar te maken.
- We zoeken naar nieuwe manieren van verantwoording afleggen naar de samenleving, raad en partners.

Samenwerking met partners

We zoeken actief de verbinding met de samenleving en durven in onze aanpak te differentiëren. We vragen de inbreng van partners op een zo vroeg mogelijk passend moment bij onze beleidsvorming.

Alternatieve financieringsbronnen

Waar mogelijk maken wij gebruik van cofinanciering en (overheids)subsidie.

02 Omgeving

Inleiding

Met haar zes levendige dorpen, verschillende prachtige landschappen en een rijke cultuurhistorie is onze gemeente een unieke omgeving om in te wonen, werken en recreëren.

De komende jaren geven we vorm aan het behoud en de verdere ontwikkeling van een prettige, vitale, duurzame en veilige woon- en werkomgeving, waar ruimte is voor natuurbeleving, recreatie, kunst en cultuur.

Binnen het programma omgeving stellen we hiervoor samen met inwoners en andere betrokkenen visies, beleid en kaders op. Daarbij dragen wij zorg voor een goed beheer van de openbare ruimte.

Ambitie

In de komende jaren gaan we nog meer dan voorheen integraal samenwerken. Niet alleen binnen onze organisatie, maar vooral ook met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige partners. Dit past ook goed binnen de gedachte van de Omgevingswet. Onze omgeving ontwikkelen we samen verder. Daarbij werken we dorpsgericht om de eigenheid van de dorpen en de diversiteit binnen de gemeente te behouden.

We stimuleren onze inwoners, ondernemers en partners om initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een mooier, schoner, groener, vitaler, veiliger en duurzamer Renkum. Samen met hen geven we ook vorm aan de uitdagingen, die vanuit hogere overheden op ons af komen. Naast de Omgevingswet kan daarbij gedacht worden aan aspecten op het gebied van energie, klimaat en duurzaamheid, wonen en natuur en landschap.

Thema's

Het programma omgeving bestaat uit vier thema's:

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Duurzaamheid
- Economie
- Beheer openbare ruimte

De onderdelen ruimtelijke ontwikkeling, duurzaamheid en economie richten zich met name op de visie- en beleidsvorming en worden ruimtelijk vertaald in bestemmingsplannen en – in de toekomst - in omgevingsplannen. Aan deze plannen worden nieuwe initiatieven getoetst.

Het onderdeel beheer openbare ruimte richt zich met name op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in onze gemeente.

Ruimtelijke ontwikkeling

Omvat de producten:

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet

2B Wonen

2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen

2D Omgevingsvergunning

2E Verkeer

2F Landschap, natuur en landgoederen

2I Dierenwelzijn

Het onderdeel ruimtelijke ontwikkeling omvat de ruimtelijke beleidsontwikkeling, de implementatie van de Omgevingswet waarbij het accent ligt op het opstellen van een Omgevingsvisie, de inrichting en ontwerp van onze openbare ruimte, de beleidsvelden wonen, landschap, natuur en landgoederen, verkeer en dierenwelzijn.

Ambities en uitdagingen

Onze ruimtelijke ontwikkeling moet recht doen aan de specifieke kwaliteiten van Renkum en aan de wensen en behoeften van onze (toekomstige) inwoners, ondernemers en bezoekers, die in de gemeente wonen, werken en recreëren. Hierbij moeten we telkens een goede afweging maken tussen de verschillende functies om een goede invulling te geven aan de beperkte ruimte voor ontwikkeling in onze gemeente.

We voldoen tijdig aan de Omgevingswet. Met inwoners en partners komen we tot een uitnodigende en toekomstbestendige Omgevingsvisie.

Vanuit ruimtelijke (beleids)ontwikkelingen leveren we een bijdrage aan goed bereikbare, (verkeers)veilige en levendige dorpen in de gemeente Renkum. Dorpen waar het prettig wonen is, met een gedifferentieerd woningaanbod, met voldoende geschikte, betaalbare en duurzame woningen voor alle inwoners en met aantrekkelijke en vitale centra. Hiermee profileren we ons in de regio.

We versnellen de gebiedsontwikkelingen die eraan zitten te komen en hebben meer aandacht voor klimaat bij de ontwikkeling van de Renkumse leefomgeving. We vergroten de verkeersveiligheid, waarbij de prioriteit ligt bij fietsers en voetgangers en geven ruimte aan duurzame vormen van vervoer.

Daarnaast streven we naar behoud en ontwikkeling van de aanwezige waarden van natuur en landschap, waaronder landgoederen en buitenplaatsen. Waar nodig pakken we als gemeente de regie.

We hebben aandacht voor de toename van de biodiversiteit, het verkorten van de voedselketens en extra aandacht voor dierenwelzijn. We zoeken ruimte voor duurzame energieopwekking. We willen het landschap benutten om mensen te (ver)binden en elkaar te laten ontmoeten. Het fantastische Renkumse landschap wordt nog meer dan het nu al is het visitekaartje van de gemeente.

Doelen

Omgevingswet & Omgevingsvisie

- Vanaf 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Wij werken aan de implementatie van de Omgevingswet, zodat wij tijdig voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving.
- Ook stellen we een Omgevingsvisie op.
- In relatie tot de nieuwe Omgevingswet en onze ambitie om dorpsgericht te gaan werken, met participatie als uitgangspunt, zullen we de regeldruk tot het noodzakelijke beperken en ruimte geven aan plannen en initiatieven van inwoners en bedrijven. Uiteraard rekening houdend met andere belangen (van mens, dier en milieu/ natuur).

Ruimtelijke ontwikkelingen

- Wij zetten in op versnelling van gebiedsontwikkelingen, zoals De Hes west-Klingelbeekseweg en Moviera.
- We willen omgevingsvergunningen adequaat afhandelen binnen de termijn die hiervoor staat en onze dienstverlening verbeteren.
- We stellen een nieuwe Nota Wonen op. Daarin maken we keuzes voor welke doelgroepen we nog willen bouwen. In ieder geval moeten er meer goedkope en middeldure koop- en huurhuizen gebouwd worden. Daarnaast kijken we ook specifiek naar nieuwe woonvormen voor ouderen.
- Verder zijn kwaliteitsverbetering, verduurzaming en klimaatrobustheid van de woonomgeving en nieuwbouw speerpunten.

Natuur en landschap

- We hechten veel waarde aan natuur en landschap. Door projecten te stimuleren, die bijdragen aan het behoud, herstel en ontwikkelen van de landgoederen, willen we het sluipend verval van de landgoederen en buitenplaatsen tegengaan.
- Samen met inwoners en vrijwilligers willen we bijdragen aan de kwaliteiten van landschap, natuur en biodiversiteit.
- We onderzoeken hoe natuur en landschap kunnen bijdragen in het klimaatrobust maken van de Renkumse leefomgeving.

Verkeer

- Bij de aanleg en reconstructie van wegen krijgt de verkeersveiligheid prioriteit. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor fietsers, voetgangers en openbaar vervoer. Toegankelijkheid is daarbij een belangrijk voorwaarde om te komen tot een inclusieve samenleving; iedereen doet mee. De raad heeft extra aandacht gevraagd voor het beveiligen van voetgangersoversteekplaatsen.
- Samen met inwoners, bedrijven en andere partijen willen we oplossingen bedenken om de huidige verkeers- en parkeeroverlast (waaronder gedrag) aan te pakken.
- De transitie naar een groter aandeel duurzame vervoerwijzen zullen we zo goed mogelijk begeleiden. Het gebruik van elektrische fietsen, elektrische auto's en openbaar vervoer neemt verder toe. In de openbare ruimte moet daarvoor ruimte geboden worden, bijvoorbeeld in de vorm van laadpalen/ laadvoorzieningen.

Dierenwelzijn

- We willen ons inspannen om de dieren binnen onze gemeentegrenzen te beschermen. Hiervoor stellen we een nota Dierenwelzijn op. Opvang van zwerfdieren, diervriendelijke veehouderij, afstemming van ruimtelijke inrichting en beheer openbare ruimte en goede communicatie naar onze inwoners zijn hier onderdeel van.

Activiteiten

- We stellen een plan van aanpak Omgevingswet op met bijbehorend stappenplan, om tijdig te voldoen aan de nieuwe wetgeving.
- We stellen een eerste Omgevingsvisie op. Dit doen we met de samenleving in een open proces.
- We actualiseren de Nota Wonen (met bijbehorend uitvoeringsprogramma), waarbij de nota meer dorpsgericht wordt ingestoken.
- We voeren de regionale woningbouwafspraken uit en (als onderdeel daarvan) versnellen de realisatie van nieuwbouwwoningen.
- We zetten ons in om samen met de Provincie en het Rijk een spooronderdoorgang met toegang tot de perrons te realiseren. Op korte termijn beveiligen we de spoorwegovergang Wolfheze met extra overwegbomen.
- Samen met inwoners, ondernemers en provincie zoeken we naar een lange termijnoplossing voor de ervaren overlast in Kievitsdel door het (vracht)verkeer naar bedrijven en boerderijen in de uiterwaarden.
- We stellen een nieuw Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan op (GVVP). We nemen hierin een heldere visie op over het verminderen van ongevallen, het stimuleren van het gebruik van fiets en Openbaar Vervoer, en het realiseren van zo snel en duurzaam mogelijk vervoer.
- We pakken gebiedsontsluitingswegen aan, waarbij we met omwonenden overleggen over maatregelen die kunnen worden genomen, zoals het verlagen van de maximumsnelheid.
- We lobbyen bij Politie en Openbaar Ministerie voor meer intensieve verkeershandhaving in onze gemeente.
- We gaan samen met partners aan de slag met het uitvoeren van de activiteiten uit de visie Landgoederen en Buitenplaatsen om te komen tot herstel en ontwikkeling van de landgoederen en buitenplaatsen.
- We laten alle inwoners het landschap van onze gemeente ervaren, door het realiseren van recreatieve routes.
- We geven het nieuwe beleidsterrein dierenwelzijn vorm, samen met onze inwoners en belanghebbende partijen, zoals de Dierenbescherming.

Samenwerking met partners

We werken veel samen met inwoners, bedrijven, instellingen uit de gemeente en overige partners. Soms nemen we als gemeente hierin de regie en soms zijn we faciliterend of stimulerend.

Samen met onze inwoners, bedrijven, instellingen en andere betrokkenen stellen we de Omgevingsvisie op. Om te voldoen aan de woningvraag werken wij nauw samen met onze partners (corporaties, makelaars, maatschappelijke instellingen, bedrijven) en inwoners. Voor landschap en natuur zoeken we onder andere de samenwerking met bewoners, vrijwilligers, ondernemers en grondeigenaren.

De implementatie van de Omgevingswet en het opstellen van bestemmingsplannen en omgevingsplannen doen we zelf met hulp van externe adviesbureaus.

De omgevingsvergunningen worden uitgegeven door de Odra. We streven naar een goede dienstverlening door de ODRA. Beleidsmedewerkers geven in veel gevallen advies dat wordt

opgenomen in de vergunning óf wanneer het aangevraagde op die manier niet wenselijk/passend is, teruggekoppeld aan de aanvrager. Bijvoorbeeld verkeersadvies bij aanvragen voor afwijkingen van het bestemmingsplan.

Alternatieve financieringsbronnen

Vaak zijn provinciale- of Rijksbijdragen mogelijk om projecten van de grond te krijgen, zoals Steengoed Benutten en BDU-gelden. Deze mogelijkheden houden we scherp in de gaten. De subsidieverlener stelt hierbij, uiteraard, voorwaarden aan de subsidie. Wij blijven waar dat kan in overleg om deze voorwaarden zoveel mogelijk aan te laten sluiten op onze projecten, en andersom. In veel gevallen is een van de eisen dat de gemeente zelf ook budget en/of personele inzet ter beschikking stelt.

In sommige gevallen zijn ook bijdragen van andere partijen mogelijk.

Duurzaamheid

Omvat de producten:

2G Milieu en duurzaamheid

2H Energie en klimaat

Het onderdeel duurzaamheid omvat de beleidsvelden milieu & duurzaamheid en energie & klimaat.

Ambities en uitdagingen

We willen een prettige, schone, veilige en gezonde leefomgeving voor nu en in de toekomst, die een duurzaam evenwicht nastreeft tussen milieubesparing en milieubelasting. In 2040 willen we een klimaatneutrale gemeente zijn. We geven dan ook actief uitvoering aan de routekaart 'Op weg naar een klimaatneutraal Renkum 2040'. Kernen en inwoners bereiden we voor op aardgasloos wonen. We realiseren lokale duurzame energie. Daar waar mogelijk, binnen de ruimte die de wetgeving ons biedt, dragen we bij aan de circulaire economie. We komen tot oplossingen bij milieuoverlast die voor bedrijf en omgeving werkbaar zijn en we bereiden ons voor op veranderende wensen van inwoners op mobiliteitsvlak. Verduurzaming van onze eigen organisatie krijgt prioriteit.

Doelen

Een duurzame omgeving

- We willen een duurzame omgeving voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers.
- We voorkomen milieuvervuiling en komen tot oplossingen bij milieuoverlast.
- We verduurzamen onze leefomgeving en wijken en voeren nieuwbouw aardgasloos uit.
- We stimuleren onze inwoners, onze ondernemers en onze partners om duurzaamheids- en energiebesparende maatregelen te nemen.

Klimaatneutraal Renkum in 2040

Als reactie op het internationaal klimaatakkoord van Parijs, is in het nationaal regeerakkoord afgesproken dat Nederland in 2030 49% CO₂ bespaart ten opzichte van 1990. In het in ontwikkeling zijnde klimaatakkoord (medio 2018 concept gereed) wordt dit verder uitgewerkt in doelstellingen voor 5 thema's:

1. de gebouwde omgeving,
2. energie,
3. landbouw en natuur,
4. industrie en
5. mobiliteit.

De regio Arnhem Nijmegen moet in een regionale energiestrategie haar inzet duidelijk maken aan het rijk. Deze wordt medio 2019 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Renkum heeft in 2017 al bepaald klimaatneutraal te willen zijn in 2040. Met het uitvoeren van de routekaart klimaatneutraal 2040 dragen we actief bij aan de (inter)nationale en regionale doelstellingen.

Verduurzamen van de eigen organisatie

- Wij geven zelf het goede voorbeeld en zetten ons actief in om te verduurzamen in onze bedrijfsvoering en ons eigen vastgoed.
- Tevens blijven we duurzaam inkopen en verkennen we het circulaire inkopen.

Activiteiten

- We actualiseren het uitvoeringsprogramma van de Routekaart klimaatneutraal 2040, op basis van de evaluatie van het huidige programma en de in het najaar van 2018 te organiseren klimaatop.
- We maken samen met inwoners plannen om, in lijn met het regeerakkoord, te bepalen wat op wijkniveau het meest wenselijke en logische alternatief voor aardgas is bij bestaande woningen.
- We zoeken naar een geschikte pilot om deel te nemen aan het provinciale programma Wijk van de Toekomst om een woonwijk in onze gemeente te verduurzamen.
- We maken afspraken met woningcorporaties en andere grotere verhuurders om huurwoningen te verduurzamen.
- We ondersteunen initiatieven en doen onderzoek met betrekking tot het opwekken van duurzame energie.
- Samen met Arnhem en Rheden professionaliseren we Het Energieloket Midden Gelderland, zodat de mogelijkheden die het loket biedt beter worden benut.
- We ondersteunen en stimuleren duurzame en circulaire initiatieven van bedrijven en instellingen.
- We voeren de (regionale) energiebesparingsaanpak uit.
- We ondersteunen inwonersinitiatieven voor het realiseren van thuis-laadfaciliteiten voor de elektrische auto door mee te werken aan passende maatregelen in de openbare ruimte.
- We verduurzamen de eigen organisatie, door het uitvoeren van maatregelen om onze CO2 uitstoot te verminderen, door het invoeren van energiemanagement en door het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed bij onderhoud en vervanging.
- We gaan door met duurzaam inkopen. Met pilots verkennen we de mogelijkheden voor circulair inkopen, wat moet leiden tot een nieuw duurzaam inkoopbeleid.

Samenwerking met partners

De hierboven genoemde doelen kunnen we als gemeente niet alleen bereiken. Voor het behalen van deze doelen moeten we met onze partners (inwoners, bedrijven, samenwerkingsverbanden, energiebedrijf, woningcorporatie, maatschappelijke organisaties, etc.) samenwerken. Per project zijn deze partners anders.

Alternatieve financieringsbronnen

Voor de procesbegeleiding van de energiebesparingsaanpak voor bedrijven vragen wij subsidie bij de provincie.

De provincie (co)financiert ook het energieloket, ondersteuning van VvE's (via het vve-energieloket) en wijkaanpak Wijk van de Toekomst. Via het gemeentefonds krijgen wij aanvullende gelden, onder andere om werk te maken van de energietransitie. Particulieren en bedrijven kunnen aanspraak maken op landelijke subsidies en leningen op het gebied van duurzaamheid en energie.

Economie

Omvat de producten:

2J: Ondernemen en bedrijvigheid

2K: Recreatie en Toerisme

2L: Kunst cultuur en cultuurhistorie

Het onderdeel economie omvat de onderdelen ondernemen & bedrijvigheid, recreatie & toerisme en kunst, cultuur & cultuurhistorie.

Ambities en uitdagingen

We streven naar economische groei in onze gemeente en vergroten de werkgelegenheid door ondernemers in onze gemeente de ruimte te geven om te ondernemen. Een goed ondernemersklimaat en kwalitatief goede werklocaties vinden we dan ook belangrijk, evenals goede bereikbare en vitale bedrijventerreinen met een kwalitatief goede uitstraling. We creëren vitale winkelcentra die ook de leefbaarheid in de dorpen versterken.

We blijven intensief samenwerken met het bedrijfsleven, de recreatieve en culturele sector en gemeenten, zowel lokaal als regionaal. We verbeteren de dienstverlening aan ondernemers, toeristen en inwoners.

We maken koppelingen met andere beleidsterreinen die kunnen bijdragen aan het economisch belang en zetten in op verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen. We schakelen om naar de circulaire economie.

Om de vrijetijdsector verder te stimuleren maken we gebruik van de Renkumse kernkwaliteiten: Airborne, kunst, cultuur, cultuurhistorie en landschap. We brengen deze kwaliteiten actief onder de aandacht.

We ontwikkelen nieuwe toeristische producten, zowel lokaal als regionaal die leiden tot meer toeristische bestedingen. Een goede toeristische infrastructuur vinden we belangrijk, zowel fysiek als digitaal.

Doelen

Lokale economie

- De Nota Economie 'Groei bereik je samen', die in 2017 is vastgesteld, geeft de richting voor de stimulering en ontwikkeling van onze lokale economie. We zetten daarbij in op het verbeteren van onze dienstverlening, het bij elkaar brengen van ondernemers en het versterken van onze winkelgebieden.
- Wij willen kunnen voldoen aan de (toekomstige) vraag naar geschikte werklocaties.
- We streven naar verduurzaming van de Renkumse economie en hebben daarbij extra aandacht voor de verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen en de circulaire economie.

Vrijetijdseconomie

- De kernkwaliteiten van Renkum bieden kansen om de vrijetijdseconomie verder te ontwikkelen.
Door betere profilering, een goede marketing van onze kernkwaliteiten en realiseren van nieuwe initiatieven, zal het aantal bezoekers, bestedingen en werkgelegenheid in onze gemeente toenemen. Hierbij wordt ingezet op samenwerking met Toeristisch Platform Lage Veluwe, RBT KAN en onze lokale ondernemers.

Kunst en cultuur(historie)

- De cultuurvisie met bijbehorend uitvoeringsplan die in 2017 is vastgesteld vormt het startpunt om tot een kunstenaarsgemeente te komen en geeft aan wat er nodig is om deze ambitie te realiseren. Wij streven ernaar om een kunstenaarsgemeente te zijn met een landelijke uitstraling, waarbij het erfgoed als inspiratiebron fungeert voor nieuwe ontwikkelingen, producten en evenementen.
- Een kunstenaarsgemeente die tevens bijdraagt aan het stimuleren van de vrijetijdseconomie.

Activiteiten

- We geven verder uitvoering aan de uitvoeringsagenda van de Nota Economie. Hierbij hebben we extra aandacht voor de verduurzaming van bedrijven(terreinen) en de circulaire economie.
- We gaan, samen met ondernemers, door met de versterking van onze winkelgebieden.
- In de Omgevingsvisie nemen we kaders op waardoor we bij verzoeken tot transformatie/ herbestemming van werklocaties een zorgvuldige afweging kunnen maken.
- We stimuleren de aanleg van glasvezel in de hele gemeente.
- We stellen, samen met de toeristisch-recreatieve sector, een uitvoeringsprogramma voor vrijetijdseconomie op en geven hier uitvoering aan.
- We zetten actieve marketing in op de kernkwaliteiten (cultuurhistorie, Airborne, kunst, cultuur en landschap) van gemeente Renkum.
- We nemen de regie om samen met ondernemers en regionale partners nieuwe initiatieven te realiseren die bijdragen aan een versterking van de vrijetijdseconomie.
- We verbinden, waar mogelijk, de Airborne activiteiten binnen de Airborneregio met elkaar en promoten deze gezamenlijk.
- We plaatsen een nieuw verwijssysteem naar recreatieve en toeristische plaatsen in onze gemeente.
- We realiseren een Centrum voor Landschap, Kunst en Cultuur.

Samenwerking met partners

We stimuleren en faciliteren de triple helix samenwerking (samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs) en de regionale samenwerking. Wat we samen met partners kunnen oppakken, doen we zoveel mogelijk samen. We brengen ondernemers bij elkaar zodat onderlinge samenwerking wordt bevorderd.

Het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie stellen we als gemeente, in afstemming met de toeristisch-recreatieve sector, op zodat we een breed gedragen plan hebben. Verder hebben wij hierin met name een stimulerende en faciliterende rol. Samenwerking met onze partners in de toeristisch-recreatieve sector en tussen partners is van belang om marketing te vergroten en nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Alternatieve financieringsbronnen

Vanuit de provincie zijn mogelijk een aantal (subsidie)regelingen die kunnen bijdragen aan een beter ondernemersklimaat (b.v. voor startende ondernemers, programma Steengoed Benutten). Bij uitvoering van verschillende activiteiten, waarbij samenwerking met het bedrijfsleven plaats vindt, dient per activiteit bekeken te worden in hoeverre er een bijdrage vanuit het bedrijfsleven mogelijk en gewenst is.

In het najaar van 2018 krijgen vier trajectdelen van recreatieve fietsroutes een kwaliteitsimpuls door een bijdrage van de Provincie Gelderland.

Beheer openbare ruimte

Omvat de producten:

2M: Water en riolering

2N: Afvalverwijdering en -verwerking

2O: Groenonderhoud

2P: Wegen, straten en pleinen

2Q: Bos en natuurbeheer

Het onderdeel beheer openbare ruimte omvat de onderdelen over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hieronder vallen water en riolering, afvalverwijdering en afvalverwerking, groenonderhoud, wegen, straten en pleinen en bos en natuurbeheer.

Ambities en uitdagingen

Wij zetten ons in voor een veilig, schoon, groen, gezond en duurzaam beheer van onze openbare ruimte.

We maken een visie op het integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) en zetten in op kwaliteitsvergroting van beheer en onderhoud. Het openbaar groen beheren we op een milieuvriendelijke manier met als doel het vastgestelde niveau te behalen. Uitdaging hierbij vormt de bestrijding van exoten.

We werken achterstanden in groenonderhoud en onderhoud van wegen, straten en pleinen weg en behouden daarbij het vastgestelde niveau. We hechten zeer aan het beschermen en waar nodig ontwikkelen van de aanwezige waarden van bos, landschap en inheemse flora en fauna in de gemeentelijke bos- en natuurgebieden. We beheren de gemeentelijke (landgoed)bossen conform FSC-voorwaarden.

Klimaatadaptatie en terugdringen van afval krijgt prioriteit. Onze gegevens beheren we via GBI software van Antea Group Nederland.

Doelen

Openbare ruimte (water, riolering, groen, wegen etc.)

- We willen de kwaliteit van het beheer vergroten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en de inwoners laten zien wat er is bereikt en hen transparantie geven in de kosten.
- Om de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten én de overlast voor inwoners zo veel mogelijk te beperken, wordt het beheer van de openbare ruimte zo integraal mogelijk aangepakt.
- We willen verzorgd openbaar groen waarbij het vastgestelde niveau en het werken volgens het IBOR principe leidend is (IBOR staat voor Integraal Beheer Openbare Ruimte) en een goed verzorgd en veilig bomenbestand.
- We willen groenbeheer gericht op het in stand houden, vergroten en ontwikkelen van de lokale identiteit en biodiversiteit van het openbaar groen.
- We zorgen voor veilige speelplaatsen en goed onderhoud van de begraafplaatsen.
- We zijn voorbereid op klimaatveranderingen en zetten groen in als onderdeel van het maatregelenpakket om klimaatrobuuster te worden.
- Wij willen goed, veilig en duurzaam onderhouden bestand aan wegen, straten en pleinen en een goed, veilig en duurzaam bestand openbare verlichting.

Afval

- We willen meer afval gaan hergebruiken, huishoudelijk restafval gaan verminderen en zwerfafval voorkomen.
- In 2018 moet 75% van het huishoudelijk afval geschikt zijn voor hergebruik en in 2020 is de maximale hoeveelheid restafval van huishoudens maximaal 100 kg per inwoner per jaar conform de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof).
- We sluiten aan op het landelijk streven voor het jaar 2025 van maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar.

Bos en natuurbeheer

- Wij streven in ons bosbeheer naar een stabiel bos waarin de verschillende functies; natuur, recreatie, landschap en houtoogst optimaal tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn.
- De eigen identiteiten en ontstaansgeschiedenis van de verschillende boscomplexen worden erkend en behouden door het toepassen van beheeraccenten behorende bij de verschillende functies.
- We willen vitale bossen en de natuurwaarden vergroten.
- We bestrijden invasieve exoten en beschermen landschap- en cultuurhistorie.

Activiteiten

- We ontwikkelen een visie en uitvoeringsplan op het integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR), waarbij projecten en taken efficiënter uitgevoerd worden en een kwaliteitsslag wordt gemaakt.
- We vullen het recent aangeschafte beheersysteem IBOR en benutten deze om zo informatie te kunnen krijgen over de staat van onze wegen, groen, water en riolering.
- We ontwikkelen, samen met inwoners, waterschap en terreinbeheerders, een visie voor de beekdalen. Hierbij sluiten we aan bij de gebiedsontwikkelingen op deze locaties.
- We stimuleren inwoners het hemelwater af te koppelen ('Afkoppelen zuivere winst'), om zo min mogelijk schoon water in ons rioolsysteem te krijgen.
- De effecten van klimaatverandering brengen we in beeld en we nemen klimaatadaptieve maatregelen.
- We zetten ons in voor het minimaliseren van zwerfafval door ons in te zetten voor statiegeld op blikjes en flesjes, het opruimen van zwerfafval en te faciliteren bij opschoonacties door scholen, verenigingen en bewoners.
- We evalueren, samen met het inwonerspanel, het afvalbeleid. Aan de hand hiervan, en het doel te komen tot 30 kg restafval per inwoner vanaf 2025, stellen we een nieuw afvalbeleidsplan op.
- We voeren de verzorging van het bomenbestand uit, waarbij het bestand oude bomen en monumentale bomen extra aandacht vraagt voor wat betreft de veiligheid.
- We vervangen en onderhouden de masten en armaturen van openbare verlichting. Hiervoor wordt een 20-jarige overeenkomst gesloten.
- We zetten in op bosverjonging voor een evenwichtige leeftijdsopbouw van onze bossen.
- We werken de achterstanden in het groenonderhoud en het onderhoud van wegen, straten en pleinen weg en renoveren plantsoenen, zodat het vastgestelde niveau Accent bereikt en behouden blijft.

Samenwerking met partners

Om onze doelen te kunnen bereiken willen we veel samenwerken met inwoners, bedrijven (waaronder aannemers en adviseurs), overige partners en grondeigenaren.

Veel ontwikkelingen met betrekking tot water en klimaatadaptatie worden in gang gezet of ondersteund (met name door kennisuitwisseling en netwerkopbouw) door het Platform Water Vallei en Eem.

Alternatieve financieringsbronnen

We volgen/onderzoeken de markt of er innovatieve alternatieven voor financiering mogelijk zijn. De aanbesteding openbare verlichting is daarvan een goed voorbeeld.

De gemeente ontvangt een vergoeding van het afvalfonds voor het ingezamelde verpakkingsafval per herbruikbare grondstof: papier/karton, glas, drinkpakken en kunststof.

Daarnaast ontvangt de gemeente Rijkssubsidie voor haar bosbeheer.

03 Organisatie

Inleiding

Voor de komende jaren is onze ambitie om dicht bij de Renkumse samenleving te staan. De zes Renkumse dorpen waarderen we om hun eigenheid en diversiteit. In ons werk leggen we daarom de focus op het creëren van maatschappelijke meerwaarde voor zowel onze zes dorpen, als de gemeente als geheel. Door de snelle veranderingen en ontwikkelingen in onze samenleving zien we de vragen die op ons afkomen veranderen. Als organisatie moeten en willen we hierbij blijven aansluiten, waarbij het voeren van een gezonde bedrijfsvoering de leidraad vormt.

In dit programma leggen we het verband tussen wat we willen bereiken, zoals beschreven in programma 1 en 2, en hoe we ons daarbij gaan organiseren. In aansluiting op het coalitieakkoord ligt de komende vier jaar hierbij de focus op: gezamenlijk & dichtbij, samenwerken & integraal, dorpsgericht werken & participatie, en daadkrachtig bestuur om het (financieel) zware weer te kunnen weerstaan.

Ambitie

Onze ambitie is dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een Renkumse samenleving waarin iedereen optimaal kan samenleven. Dit doen we door aan te sluiten bij de verwachtingen, ontwikkelingen en vraagstukken in onze gemeente. We maken echt contact en luisteren naar de behoefte van onze inwoners en ondernemers, zodat we goed met hun vragen aan de slag kunnen. We kennen de eigenheid van onze dorpen, weten wat er speelt op dorpsniveau, en sluiten met onze producten en diensten aan bij de behoefte van een dorp en haar diverse doelgroepen.

Dit betekent niet dat we als gemeente alles (zelf) doen. We willen dat inwoners, ondernemers en organisaties hier met ons aan meewerken. Iedereen binnen de gemeente handelt naar de vraag of taken het beste door anderen, met anderen of zelf uitgevoerd kunnen worden. Deze strategie leidt tot een optimale inzet van middelen, het bereiken van organisatiedoelen en het borgen van de zelfstandigheid van de organisatie.

Thema's

We zorgen ervoor dat onze organisatie duurzaam (en) passend ingericht is om onze ambities te behalen. Dat vraagt om een organisatie die zich aan kan passen aan een steeds veranderende vraag vanuit de samenleving. Hiervoor moeten we constant in ontwikkeling blijven. Daarom is het thema van dit programma *Organisatie in ontwikkeling*.

In de begroting vertalen we dit thema naar zes producten: dienstverlening, dorpsgericht werken, organisatie & bedrijfsvoering, huisvesting/ gemeentehuis, samenwerkingsverbanden en goed bestuur.

Organisatie in ontwikkeling

Ambities en uitdagingen

We zorgen ervoor dat we als organisatie aansluiten bij de ontwikkelingen in de samenleving. We werken daarbij vraaggericht, stimuleren het inbrengen van initiatieven, en zoeken nadrukkelijk de samenwerking op. Het is daarom belangrijk dat we het reilen en zeilen van ieder dorp op ieder moment kennen. Daarvoor moeten we zichtbaarder aanwezig zijn in de dorpen. We maken echt contact en luisteren naar de behoefte van onze inwoners en ondernemers, zodat we goed met hun vragen aan de slag kunnen. Dit betekent niet dat we als gemeente alles alleen doen. We willen samenwerken en de kennis en betrokkenheid van de samenleving benutten.

Samenwerkingspartners zoeken we niet alleen binnen de gemeente, maar we werken uiteraard ook samen met overheidsinstellingen en bedrijven buiten onze gemeentegrenzen. Door actief samen te werken met partners en inwoners, en door efficiënt en effectief onze taken uit te voeren, halen we het maximale uit onze middelen. Om samenwerkingen aan te gaan die meerwaarde bieden voor de Renkumse samenleving, moeten we (potentiële) partners en hun rol goed kennen (en inzetten en activeren).

Het versterken van de interactie met de samenleving doen we mede door een goede en laagdrempelige huisvesting te hebben. Een plek waar samenwerking en uitwisseling tussen bestuur, medewerkers en iedereen die in het huis van de gemeente komt (net)werken mogelijk wordt gemaakt. Ook vinden we het belangrijk dat onze dienstverlening zo goed mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van inwoners, ondernemers en organisaties in onze gemeente. Hierbij zijn de mogelijkheden die we als organisatie hebben leidend. Alle organisatieonderdelen dragen optimaal bij aan het behalen van het gewenste dienstverleningsniveau.

Doelen

- Om het beste resultaat te bereiken halen we initiatieven uit de samenleving op en zorgen we voor goede interne processen om deze initiatieven op te pakken. Participeren in de samenleving en samenwerkingen aangaan zijn de randvoorwaarden om dit te laten slagen.
- Onze organisatie is duurzaam (en) passend ingericht voor de initiatieven die we ophalen en ondersteunen. We zetten onze middelen optimaal in en maken daarbij doorlopend de afweging of we taken door anderen, met anderen of zelf uitvoeren.
- We richten het opdrachtgeverschap zo in dat het onze rol als partner in huidige en toekomstige samenwerkingsverbanden ondersteunt.
- We optimaliseren onze (online) dienstverlening.
- Daar waar in onze dienstverlening regels beperkend zijn, blijven we zoeken naar (andere) mogelijkheden.
- Onze werkprocessen en systemen zijn zo ingericht dat de bescherming van de privacy van onze inwoners optimaal is.
- We zorgen voor passende huisvesting en een goede werkomgeving, waarbij openheid, multifunctionaliteit en duurzaamheid belangrijke kernwaarden zijn.
- Het gemeentelijk vastgoed sluit aan op onze maatschappelijke doelen.
- Een gezonde bedrijfsvoering en goed werkgeverschap vormen het kader voor de uitvoering van onze ambities gesteld in de Perspectiefnota.

Activiteiten

- We stemmen onze inzet af op de behoeften van onze inwoners in de dorpen. We leggen verbindingen tussen initiatieven en stimuleren iedereen om deze in te brengen.
- We zorgen dat onze medewerkers toegerust zijn om dorpsgericht te werken.
- We stellen visies (met bijbehorende uitvoeringsplannen) op voor het inrichten van een duurzame en passende organisatie, onze dienstverlening en huisvesting.
- We zetten in op het motiveren van medewerkers en het voorkomen van een te hoge werkdruk.
- We zorgen dat goede stuurinformatie beschikbaar is om onze middelen slim in te zetten.
- We geven een ombudsfunctie vorm.
- We investeren in informatiebeveiliging om de privacy van onze inwoners goed te blijven beschermen.
- We professionaliseren het beheer van ons vastgoed. Onderdeel hiervan is onderzoeken of de stelpost vervangingsinvesteringen hiervoor voldoende groot is.
- We richten onze rol als samenwerkingspartner goed in, waarbij op het bewaken van gemaakte afspraken, het sturen op resultaten en het gevoel van samen de nadruk komt te liggen.
- Het gemeentebestuur optimaliseert haar werkprocessen, mede naar aanleiding van de evaluatie van de uitwerking van de besturingsfilosofie, de pilot modernisering vergaderstelsel, de Rekenkamercommissie en het coalitieakkoord.

Samenwerking met partners

- We zoeken de samenwerking met andere gemeenten op en/of leren van hun aanpak bij het opstellen en uitvoeren van visie en plannen.
- We stemmen periodiek af met inwoners, organisaties en ondernemers over mogelijkheden om onze dienstverlening, inclusief huisvesting, beter te laten aansluiten bij hun wensen en behoeften.
- We houden de regie wat betreft onze maatschappelijke opgaven en de ontwikkeling van onze organisatie. De ondersteunende bedrijfsvoeringstaken laten we zoveel mogelijk door onze partners uitvoeren, zoals De Connectie en het Gelders Archief.
- Bij de implementatie van de digitale dienstverlening zoeken we de samenwerking met andere gemeenten op en/of leren we nadrukkelijk van hun aanpak.

Alternatieve financieringsbronnen

Met behulp van het Intergemeentelijk Subsidiebureau zoeken we naar subsidiemogelijkheden die bijdragen aan de ontwikkeling en inrichting van onze organisatie. Een voorbeeld hiervan is de provinciale subsidie Bestuurskracht.

Voor onze dienstverlening maken we waar mogelijk gebruik van producten en diensten die zijn ontwikkeld door onder andere VNG Realisatie en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. Hier denken we vooral schaalvoordeel te behalen.

Deel 2

Financieel perspectief

Financiële consequenties

In dit onderdeel komen de financiële consequenties van het in deel 1 uitgewerkte 'inhoudelijk perspectief' aan de orde.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Primitieve begroting		306	221	10	9
Bijstelling voorjaarsnota	-493	291	752	1.056	1.549
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-493	597	974	1.066	1.518
Wijzigingen bestaand beleid	98	-499	-398	-213	-290
Uitwerking coalitieakkoord	-110	-2.176	-2.261	-1.161	-1.161
Dekkingsplan	27	1.720	1.704	606	608
Totaal meerjarenbegroting	-478	-358	19	298	676

Wijziging bestaand beleid

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Formatie-uitbreiding wethouder	-70	-93	-93	-93	-93
Meicirculaire	243	-226	-125	60	-17
Leerlingenvervoer	-75	-180	-180	-180	-180
Resultaat	98	-499	-398	-213	-290

Uitwerking coalitieakkoord

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Vastgoedmanager		-55	-55	-55	-55
Duurzaamheid	-50	-100	-100	-100	-100
Vrijtijdseconomie		-30	-30	-30	-30
Participatie en nieuwe doelgroepen			-150	-150	-150
Landgoederen (vitaal platteland)		-45	-45	-45	-45
Online dienstverlening		-88	-88	-88	-88
Ombudsfunctie		-10	-10	-10	-10
Organisatie en bedrijfsvoering		-500	-450	-450	-450
Sociaal domein na evaluatie			PM	PM	PM
Renteconsequenties weerstandsreserve		-23	-23	-23	-23
Glasvezel	-60				
Integraal veiligheidsbeleid			-35	-35	-35
Groenonderhoud		-150	-350		
Groenstructuurplan		-75	-75	-75	-75
Implementatie omgevingswet		-50	-100	-100	-100
Onderhoud wegen		-750	-750		
Cofinanciering		-250			
Plan verbeteren doelmatigheid burgerzaken		-50			
Resultaat	-110	-2.176	-2.261	-1.161	-1.161

Dekkingsplan

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentehuis	7	96	91	132	134
Groenonderhoud > dekking uit Vrije algemene reserve		150	350		
Onderhoud wegen > dekking uit Vrije algemene reserve		750	750		
Kwijtscheldingen	20	20	20	20	20
OZB*)		454	454	454	454
Cofinanciering		250			
Vrijval stelpost vervangingsinvesteringen			39		
Resultaat	27	1.720	1.704	606	608

*) Door aanpassing van de tarieven verhogen we de opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) – vergeleken met de geraamde opbrengst uit de begroting 2018 met toepassing van de gebruikelijke jaarlijkse indexering – met maximaal zeven procent.

In de periode 2020-2022 wordt ieder jaar opnieuw bepaald met welk percentage de opbrengst van de OZB verhoogd zal worden. Zowel bij vaststellen van het jaarlijkse percentage als de gebruikelijk jaarlijkse indexering is de nominale opbrengst van de OZB maatgevend.

De ontwikkelingen in het gemeentefonds worden in eerste instantie ingezet voor de loon- en prijscompensatie, de ontwikkeling van beleidszaken en het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord. Wanneer vervolgens een vrij te besteden bedrag overblijft, wordt de helft gebruikt voor het beperken van de extra tariefsverhoging van de OZB. De resterende helft vloeit terug naar de algemene reserve.

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
01 Samenleving					
011 Algemene voorzieningen					
1A. Renkum voor Elkaar					
Lasten	1.890	1.902	1.927	1.907	1.907
Baten	134	78	13		
Saldo van baten en lasten	-1.756	-1.824	-1.914	-1.907	-1.907
1B. Onderwijs					
Lasten	3.332	2.877	3.329	3.372	3.332
Baten	238	64	1.695	151	133
Saldo van baten en lasten	-3.094	-2.813	-1.634	-3.221	-3.199
1C. Sport en bewegen					
Lasten	2.144	2.051	2.045	2.009	2.004
Baten	176	174	174	140	138
Saldo van baten en lasten	-1.969	-1.877	-1.871	-1.869	-1.866
1D. Gezondheid					
Lasten	817	921	921	921	921
Baten					
Saldo van baten en lasten	-817	-921	-921	-921	-921
1E. Zorg en Veiligheid					
Lasten	2.831	2.952	2.887	2.886	2.885
Baten	6	6	6	6	6
Saldo van baten en lasten	-2.826	-2.946	-2.881	-2.880	-2.879
1F. Minima					
Lasten	583	533	533	495	495
Baten	35				
Saldo van baten en lasten	-548	-533	-533	-495	-495
1G. Integratie en participatie nieuwkomers					
Lasten	321	310	151	151	151
Baten	183	178	20	20	20
Saldo van baten en lasten	-139	-132	-131	-131	-131
Totaal Thema					
Lasten	11.919	11.546	11.793	11.741	11.696
Baten	772	501	1.908	316	297
Saldo van baten en lasten	-11.147	-11.046	-9.886	-11.425	-11.399
012 Maatwerkvoorzieningen					
1H. Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten	8.622	8.620	8.620	8.620	8.620
Baten					
Saldo van baten en lasten	-8.622	-8.620	-8.620	-8.620	-8.620
1I. Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	9.266	10.638	10.094	10.110	10.126
Baten	992	992	746	746	746
Saldo van baten en lasten	-8.274	-9.646	-9.348	-9.364	-9.380
1J. Inkomensvoorziening					
Lasten	15.016	14.283	14.117	13.829	13.544
Baten	9.291	8.522	8.317	8.065	7.846
Saldo van baten en lasten	-5.724	-5.760	-5.800	-5.763	-5.698

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal Thema					
Lasten	32.904	33.541	32.831	32.559	32.290
Baten	10.284	9.515	9.063	8.811	8.592
Saldo van baten en lasten	-22.620	-24.026	-23.768	-23.747	-23.698
1 Transformatie Sociaal Domein					
Lasten	1.380	1.452	-1.378	-1.297	-1.291
Baten	1.009	923	71		
Saldo van baten en lasten	-370	-529	1.449	1.297	1.291
Totaal Programma					
Lasten	46.202	46.539	43.246	43.003	42.695
Baten	12.065	10.939	11.042	9.128	8.889
Saldo van baten en lasten	-34.137	-35.600	-32.204	-33.875	-33.806

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
02 Omgeving					
021 Ruimtelijke ontwikkeling					
2A. Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet					
Lasten	1.883	1.245	265	265	265
Baten	1.340	1.117	137	137	137
Saldo van baten en lasten	-543	-128	-128	-128	-128
2B. Wonen					
Lasten	193	238	238	238	238
Baten					
Saldo van baten en lasten	-193	-238	-238	-238	-238
2C. Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen					
Lasten	220	220	220	220	220
Baten	21	21	21	21	21
Saldo van baten en lasten	-199	-199	-199	-199	-199
2D. Omgevingsvergunning					
Lasten	1.390	1.440	1.490	1.490	1.490
Baten	482	482	482	482	482
Saldo van baten en lasten	-909	-959	-1.009	-1.009	-1.009
2E. Verkeer					
Lasten	511	503	492	486	481
Baten	89	86	85	83	82
Saldo van baten en lasten	-422	-416	-407	-403	-400
2F. Landschap, natuur en landgoederen					
Lasten	63	63	63	63	63
Baten					
Saldo van baten en lasten	-63	-63	-63	-63	-63
Totaal Thema					
Lasten	4.261	3.710	2.769	2.762	2.758
Baten	1.931	1.706	725	723	721
Saldo van baten en lasten	-2.330	-2.003	-2.044	-2.040	-2.037
022 Duurzaamheid					
2G. Milieu en duurzaamheid					
Lasten	100	109	109	109	109
Baten					
Saldo van baten en lasten	-100	-109	-109	-109	-109
2H. Energie en klimaat					
Lasten	180	234	237	213	213
Baten					
Saldo van baten en lasten	-180	-234	-237	-213	-213
2I. Dierenwelzijn					
Lasten	32	7	7	7	7
Baten					
Saldo van baten en lasten	-32	-7	-7	-7	-7
Totaal Thema					
Lasten	312	349	352	328	328
Baten					
Saldo van baten en lasten	-312	-349	-352	-328	-328

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
023 Economie					
2J. Ondernemen en bedrijvigheid					
Lasten	374	237	237	237	237
Baten	113	36	36	36	36
Saldo van baten en lasten	-262	-201	-201	-201	-200
2K. Recreatie en toerisme					
Lasten	151	166	181	181	181
Baten					
Saldo van baten en lasten	-151	-166	-181	-181	-181
2L. Kunst, cultuur en cultuurhistorie					
Lasten	442	454	399	354	354
Baten	20	20	20		
Saldo van baten en lasten	-422	-434	-379	-354	-354
Totaal Thema					
Lasten	968	858	818	773	771
Baten	133	56	56	36	36
Saldo van baten en lasten	-835	-802	-762	-737	-735
024 Beheer openbare ruimte					
2M. Water en riolering					
Lasten	3.561	3.063	2.748	2.727	2.747
Baten	4.344	3.843	3.540	3.488	3.498
Saldo van baten en lasten	783	781	792	761	751
2N. Afvalverwijdering en -verwerking					
Lasten	3.462	3.463	3.462	3.461	3.462
Baten	4.303	4.302	4.299	4.297	4.296
Saldo van baten en lasten	841	839	837	836	834
2O. Groenonderhoud					
Lasten	2.238	2.487	2.551	2.197	2.195
Baten	279	280	279	279	279
Saldo van baten en lasten	-1.958	-2.207	-2.272	-1.919	-1.917
2P. Wegen, straten en pleinen					
Lasten	3.397	3.363	3.362	2.608	2.605
Baten	778	42	42	42	42
Saldo van baten en lasten	-2.618	-3.321	-3.320	-2.566	-2.563
2Q. Bos en natuurbeheer					
Lasten	151	151	151	151	151
Baten	32	39	42	27	35
Saldo van baten en lasten	-120	-111	-109	-124	-116
Totaal Thema					
Lasten	12.808	12.526	12.274	11.145	11.161
Baten	9.736	8.506	8.202	8.134	8.150
Saldo van baten en lasten	-3.072	-4.020	-4.072	-3.012	-3.011
Totaal Programma					
Lasten	18.349	17.443	16.213	15.009	15.018
Baten	11.800	10.269	8.983	8.893	8.908
Saldo van baten en lasten	-6.549	-7.174	-7.230	-6.116	-6.111

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
03 Organisatie					
031 Organisatie in ontwikkeling					
3A. Dienstverlening					
Lasten	1.040	984	921	921	919
Baten	515	535	467	467	467
Saldo van baten en lasten	-525	-450	-454	-454	-452
3B. Dorpsgericht werken					
Lasten	77	57	57	57	57
Baten					
Saldo van baten en lasten	-77	-57	-57	-57	-57
3C. Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	10.910	10.563	10.545	10.551	10.513
Baten	408	104	142	143	106
Saldo van baten en lasten	-10.501	-10.459	-10.403	-10.408	-10.407
3D. Huisvesting / Gemeentehuis					
Lasten	547	562	596	583	573
Baten		17	17	17	17
Saldo van baten en lasten	-547	-545	-579	-566	-555
3E. Samenwerkingsverbanden					
Lasten	187	187	187	187	187
Baten					
Saldo van baten en lasten	-187	-187	-187	-187	-187
3F. Goed bestuur					
Lasten	1.816	1.276	1.275	1.275	1.275
Baten					
Saldo van baten en lasten	-1.816	-1.276	-1.275	-1.275	-1.275
Totaal Programma					
Lasten	14.576	13.629	13.580	13.573	13.523
Baten	924	655	626	627	590
Saldo van baten en lasten	-13.652	-12.974	-12.954	-12.946	-12.933

	<i>Bedragen * € 1.000</i>				
	2018	2019	2020	2021	2022
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4A. Algemene uitkering					
Lasten					
Baten	45.827	47.996	46.916	48.031	49.130
Saldo van baten en lasten	45.827	47.996	46.916	48.031	49.130
4B. Belastingen					
Lasten	707	707	707	707	707
Baten	7.111	7.565	7.565	7.565	7.565
Saldo van baten en lasten	6.405	6.859	6.859	6.859	6.859
4C. Overige algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	813	1.267	2.961	2.458	3.249
Baten	3.264	1.957	1.998	1.208	1.190
Saldo van baten en lasten	2.451	690	-964	-1.250	-2.059
4D Onvoorzien					
Lasten	99	165	165	165	165
Baten					
Saldo van baten en lasten	-99	-165	-165	-165	-165
Totaal Programma					
Lasten	1.618	2.139	3.833	3.330	4.121
Baten	56.202	57.519	56.479	56.804	57.886
Saldo van baten en lasten	54.584	55.380	52.646	53.475	53.765